

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

KAIŠIADORIŲ MIESTO ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ INVENTORIZACIJA

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Projekto vadovas: dr. Julius Bačkaitis

Lekėčiai, 2024 m.

T U R I N Y S

	Psl.
METODIKA	3
SPECIALIOJI DALIS	8
1. Bendra dabartinė Kaišiadorių m. želdinių ir želdynų charakteristika	8
2. Kaišiadorių m. želdinių dendrologinės vertybės	10
3. Kaišiadorių m. želdinių sanitarinė būklė bei planuojamos jų tvarkymo priemonės	15
4. Gedimino g. parko želdinių inventorizacija (<i>aiškinamasis raštas</i>)	17
5. Paukštininkų g. skvero želdinių inventorizacija (<i>aiškinamasis raštas</i>)	18
6. Trakų g. skvero želdinių inventorizacija (<i>aiškinamasis raštas</i>)	19
PRIEDAI (<i>tekstiniai</i>)	
I. Kaišiadorių m. želdinių tvarkymo (<i>ūkinių priemonių</i>) žiniaraštis	20
II. Gedimino g. parko želdinių inventorizacijos duomenys (taksoraštis)	22
III. Paukštininkų g. parko želdinių inventorizacijos duomenys (taksoraštis)	25
IV. Trakų g. skvero želdinių inventorizacijos duomenys (taksoraštis)	28
V. Kaišiadorių m. želdinių taksoraštis	-

PRIEDAI (<i>grafiniai</i>)	-
VI. Kaišiadorių m. želdinių planas (M 1 : 13 000)	-
VII. Kaišiadorių m. želdinių tvarkymo (<i>ūkinių priemonių</i>) planšetai (M 1 : 2 000)	-
VIII. Gedimino g. parko, Paukštininkų g. parko ir Trakų g. skvero planšetai (M 1 : 500)	

METODIKA

Kaišiadorių m. esančių želdynų ir želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2024 metų vasarą, vadovaujantis, detalizuotomis moksliniu-praktiniu pagrindu „Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėmis“ (2008 m. sausio 8 d. Nr. D1-5).

Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę):

1. skiltyje **“Kvartalo Nr.”** įrašomas konkretus želdinių kvartalo numeris arabiškais skaičiais. Vykdam pakartotinę želdinių inventorizaciją, rekomenduojama išlaikyti esamą kvartalų tinklo sistemą, išskyrus atvejus, kuomet dėl inventorizacijos objekto ribų pasikeitimo, reikšmingo želdinių kiekių pokyčių ar kitų priežasčių, gali būti priimami projektiniai sprendimai pakeisti kvartalų ribas bei numerius. Gatvių želdiniai, kaip linijinio pobūdžio objektas, kvartalais neskirstomi;

2. skiltyje **„Sklypo (želdinio) Nr.“** įrašomi skaičiai nuo 1 iki 100(150). Numeruojama, pradedant nuo šiaurės vakarinio kvartalo kampo ir einant eilėmis iki jo pietrytinio kampo. Kiekvienos gatvės želdiniai numeruojami atskirai vadovaujantis analogiškais principais.

3. skiltyje **„Rūšinės sudėties koeficientas“** įrašoma medžių ar krūmų grupės (20 ir daugiau vnt.) rūšinės sudėties formulė, pagal atskirų rūšių skaičiaus santykį, išreiškiant jį sveikais skaičiais (koeficientais) nuo 10 (atitinkamo taksono - 96% ir daugiau) iki 1 (6–15%). Rūšinės sudėties formulė yra surašoma koeficientų mažėjimo tvarka, tačiau pagal atskiras medžių/krūmų rūšis. Vyraujanti (pagal individų kiekį) želdinių grupės rūšis, įrašoma rūšinės sudėties formulės priekyje, per vieną ar kelias (*dėl išreikšto medžių stambumo, sanitarinės būklės skirtumų*) pozicijas, pvz., 3A1A4D2B.

Esant želdinių grupėje dviem ar daugiau medžių/krūmų rūšių su vienodais koeficientais, vyraujančia laikoma vertingiausia rekreaciniu, estetiniu ar sanitariniu požiūriu rūšis. Želdinių rūšys, kurių priemaiša nereikšminga (sudaro iki 5% nuo želdinių kiekio grupėje), į Kortelę įrašomos be rūšinės sudėties koeficiento.

4. skiltyje **„Taksono pavadinimas“** įrašomi tikslūs inventorizuojamų medžių, krūmų, lianų rūšių, porūšių, varietetų, formų arba veislių pavadinimai pagal specializuotą literatūrą, originalo kalba lotyniškais raidėmis tarp apostrofų, didžiąja raide, pvz., Ažuolas paprastasis ‘Fastigiata’.

Inventorizuojant želdinius botanikos soduose, arboretumuose, dendrologinėse kolekcijose ar panašios paskirties želdynuose, į želdinių inventorizavimo kortelę kartu su lietuvišku augalo pavadinimu gali būti įrašomas ir lotyniškas augalo pavadinimas;

5. skiltyje **„Kiekis“** įrašomas pavieniui ar nedidelėmis grupėmis (< 20 vnt.) augančių medžių, krūmų ar lianų kiekis.

Didesnėse želdinių grupėse (20 ir daugiau vnt.), nereikšmingų (pagal kiekį) rūšių individų kiekis nenurodomas, išskyrus dendrologiškai, estetiškai vertingų, ar kultūros paveldui reikšmingų medžių;

6. skiltyje „**Aukštis**“ įrašomas aukštis nuo 0,1 m (iki 2 m H – gradacija kas 0,1 m, nuo 2 iki 6 m H – kas 0,5 m, daugiau kaip 6 m H – kas 1 m). Aukštis matuojamas aukštimačiu, tačiau iki 6 m aukščio želdiniams gali būti nustatomas ir vizualiai.

Kai medžiai išsišakoja į atskirus kamienus žemiau 1,3 m nuo žemės paviršiaus, bendrosios želdinių inventorizacijos metu į Kortelę įrašomas stambiausio kamieno aukštis.

7. skiltyje „**Skersmuo**“ įrašomas medžių ir medžiakrūmių skersmuo nuo 1 cm. Jis matuojamas 1,3 m aukštyje (nuo šaknies kaklelio) ne žemesniems kaip 1,5 m želdiniams. Medžiams, augantiems šlaite, 1,3 m aukštis nustatomas iš aukštesniosios šlaito pusės; pasvirusiems medžiams 1,3 m aukštis matuojamas toje pusėje, į kurią medis yra pasviręs.

Kai medžiai išsišakoja į atskirus kamienus žemiau 1,3 m nuo žemės paviršiaus, bendrosios želdinių inventorizacijos metu į Kortelę įrašomas stambiausio kamieno skersmuo („Pastabų“ skiltyje nurodant kamienų kiekį).

Esant 1,3 m aukštyje žaizdai, gumbui ar sustorėjimui, deformuojančiam kamieno formą, skersmuo matuojamas aukščiau šios vietos. Jei dėl aukštyn besitęsiančio kamieno deformacijos negalima rasti pasiekiamos ir tinkamos matavimo vietos, matavimo vieta parenkama žemiau įprastinės.

Skersmuo matuojamas žerglėmis (dviem statmenomis kryptimis), matavimo juosta ar kitais prietaisais. Bendrojoje želdinių inventorizacijoje skersmens gradacija kas 2(4) cm;

8. skiltis „**Medžių grupės skalsumas**“ pildoma tik medžių grupėms, kai pildoma 3 skiltis. Jis gali būti nuo 0,3 iki 1,5. Medžių juostoms (iš 2-4 medžių eilių), nurodomas ne skalsumas, o eilių kiekis.

„**Krūmų grupės glaudumas**“ pildomas krūmų grupėms ir gyvatvorėms (1 – reta grupė (gyvatvorė), kai projekcinis padengimas < 35%, 2 – vidutinio tankumo (36–70 %), 3 – tanki (> 70 %));

9. skiltis „**Želdinių būklė**“ pildoma kiekvienai 4 skiltyje įrašytai rūšiai, naudojant 6 balų skalę nuo (1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 – patenkinama, 4 – bloga, 5 – labai bloga, 6 – žuvęs želdinys).

Želdinių būklė vertinama apibendrinant kelis rodiklius: medžio kamieno ar/ir skeletinių šakų mechaninio pažeidimo intensyvumą; genėjimo intensyvumo laipsnį; puvinių, drevių gausą, vietą ir stambumą; nustelbtumo, defoliacijos laipsnį; ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir pakenkimo laipsnį, pasvirimo laipsnį ir kt.;

Esant reikalui (savivaldybės ataskaitose ar pan.) želdinių būklę nurodyti Taisyklėse įtvirtintoje 3(4) balų sistemoje – taksoraštyje 2 ir 3 būklės medžiai prilyginami 2 būklės, o 4 ir 5 būklės medžiai – 3 būklės medžiams.

I. Medžio (krūmo) kamieno ar/ir I eilės skeletinių šakų mechaninio pažeidimo intensyvumas:

1 – sąlyginai sveikas augalas. Žaizdų nėra arba šviežiai (einamaisiais metais) pažeistas tik nereikšmingas augalo gyvybingumui žievės plotelis.

Krūmo kamienai ir šakos mechanškai nepažeisti;

2 – silpnai pažeistas augalas. Yra viena ar kelios šviežios, nedidelės žaizdos. Žaizdos(-ų) plotis (plačiausioje vietoje) - $<10\%$ kamieno skersmens, bendras plotas – $<200\text{ cm}^2$; kamienas su nedideliu(-iais) žiemospirgiu(-iais); puvinio ir drevių nėra.

Krūmo kamienų mechaniniai pažeidimai ar šakų aplaužymai nedideli ($<10\%$);

3 - vidutiniškai pažeistas augalas. Nulaužta viršūnė ($<25\%$ tikėtino lajos ilgio); yra viena ar kelios žaizdos, kurių plotis (plačiausioje jų vietoje) – $<20\%$ kamieno ar I eilės skeletinių šakų (pažeidimo vietoje) skersmens, bendras plotas – $<500\text{ cm}^2$; mediena gali būti užsikrėtusi ją pūdančiais grybais, tačiau puvinys lokalus (neišplitęs); kamiene ar I eilės skeletinėse šakose yra išreikštas žiemospirgis (su šlapiuoju puvinium) ar 1-2 nedidelės drevės (dažniausiai išpuvusių smulkių šakelių vietose).

Krūmo kamienų mechaniniai pažeidimai ar šakų aplaužymai vidutiniai (iki $1/3$ nuo jų kiekio);

4 – stipriai pažeistas augalas. Nulaužta viršūnė ($25\text{--}50\%$ tikėtino lajos ilgio); yra kamieno dvišakumo plyšimas (be puvinio); yra viena ar kelios žaizdos, kurių plotis (plačiausioje jų vietoje) – $<50\%$ kamieno ar I eilės skeletinių šakų (pažeidimo vietoje) skersmens; mediena įvairiu laipsniu pažeista puvinio (tačiau nesuirusi); yra 1-2 stambios drevės ar/ir keletas nedidelių drevių; dėl mechaninio poveikio pakeltos (dalinai atitrūkusios) medžio šaknys;

Krūmo kamienų mechaniniai pažeidimai ar šakų aplaužymai stiprūs ($1/3\text{--}2/3$ nuo jų kiekio);

5 – labai stipriai pažeistas augalas. Nulaužta $>50\%$ tikėtino lajos ilgio; yra kamieno dvišakumo plyšimas (su puvinium); žaizdų plotis (plačiausioje jų vietoje) – $>50\%$ kamieno skersmens; mediena (žaizdose) intensyviai ardoma ją pūdančių grybų; yra stambių drevių, kamienas $>50\%$ išpuvusių vidumi. Dėl esamų kamieno ar šaknų pažeidimų medis bet kada gali išvirsti ar nulūžti arba šis procesas jau vyksta.

Krūmo kamienų mechaniniai pažeidimai ar šakų aplaužymai labai stiprūs (pažeista $>2/3$ nuo jų kiekio).

II. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:

1 – laja negenėta arba genėtos tik plonos (iki 5 cm skersmens) šakelės;

2 – lajos viršūnė pažeminta $<25\%$; patrumpintos tik II eilės skeletinės ir šalutinės medžio šakos;

3 – medžio laja pažeminta $25\text{--}50\%$; nepalikta (arba mažai palikta) II eilės skeletinių medžio šakų, o I eilės skeletinės šakos patrumpintos $<25\%$;

4 – laja pažeminta $>50\%$; I eilės skeletinės šakos patrumpintos $<50\%$;

5 – nupjauta beveik visa laja, paliekant tik kamieną ir skeletinių šakų fragmentus.

Pastaba: Krūmams genėjimo intensyvumo laipsnis - nenustatomas.

III. Medžių (krūmų) išsivystymo, ūglių augimo, lajos bei lapų (spyglių) tankumo bei sausų šakų gausumo laipsnis:

1 – medžiai (krūmai) normaliai išsivystę, ūglių prieaugis adekvatus medžio rūšiai, amžiui bei augimo sąlygoms; laja tanki, daugmaž simetriška; lapai ir spygliai normalaus dydžio ir spalvos. Sausų šakų (išskyrus esančias apatinėje lajos dalyje dėl natūralaus jų atkritimo) - nėra;

2 - dėl neintensyvaus stelbimo ar kitų priežasčių pastebimas mažėjantis ūglių prieaugis; retesnė (nei geros būklės medžių (krūmų)) ar/ir kiek netolygiai išsivysčiusi (vienašalė) laja; lapai (spygliai) beveik normalaus dydžio ir spalvos. Pasitaiko pavienių sausų ar/ir džiūstančių šalutinių (ne skeletinių) šakų

3 – dėl stelbimo ar kitų priežasčių medžių (krūmų) ūglių prieaugis akivaizdžiai sumažėjęs; laja išretėjusi, akivaizdžiai netolygiai išsivysčiusi (labai nesimetriška). Lapai (spygliai) mažesni nei normalaus išsivystymo medžių (krūmų). Yra nemažai sausų ar/ir džiūstančių II eilės skeletinių ir žemesnio rango šakų;

4 – medžiai (krūmai) akivaizdžiai nusilpę, stipriai stelbiami kitų augalų, ūglių prieaugis mažas; laja silpnai išsivysčiusi. Yra džiūstančių ir/ar sausų skeletinių šakų, gausu sausų ar/ir džiūstančių šalutinių šakų; medžiai (krūmai) sausaviršūniai;

5 – gausu sausų ir džiūstančių skeletinių bei šalutinių šakų; žaliuoja <50 % augalo lajos.

Jei medis **pasviręs** link gatvės, intensyviai naudojamų pėsčiųjų takų, pastatų, vaikų žaidimų aikštelių ir pan. 30°-45° kampu – jo būklė gali būti mažinama 1 balu. Esant >45° pasvirimui – būklės balas mažinamas 2 balais.

IV. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:

1 – lapų (spyglių) defoliacijos nėra;

2 – lapų (spyglių) defoliacija iki 25 %;

3 – lapų (spyglių) defoliacija 26-50%;

4 – lapų (spyglių) defoliacija 51–75 %;

5 – lapų (spyglių) defoliacija >75 %.

Cheminės taršos poveikyje gali vykti asimiliacijos aparato **dechromacija** (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lapų defoliacijai.

V. Ligų ar/ir kenkėjų sukelto, medžių (krūmų) lapų ar spyglių pakenkimo laipsnis:

1 – sąlyginai sveikas augalas;

2 – vegetacijos sezono viduryje pakenkta iki 25% lapų ar spyglių;

3 – vegetacijos sezono viduryje pakenkta 26-50% lapų ar spyglių;

4 – vegetacijos sezono viduryje pakenkta 51-75% lapų ar spyglių;

5 – vegetacijos sezono viduryje pakenkta >75% lapų ar spyglių;

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į inventorizacijos Kortelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

10 skiltyje „**Pastabos**“ įrašoma:

* komentarai apie blogesnės nei geros būklės želdinius, pvz., kamieno žaizda(-os), medienos puvinys, nulaužta viršūnė; nustelbtas; gausu sausų šakų; lapai užpulti miltligės ir pan.

* komentarai apie įdomesnius medžius ar krūmus, pvz., 10 kamienų; viršūnėje – „raganų šluota“; įdomiai gumbuotas; išskirtinių matmenų individas ir kt.;

* komentarai apie gyvatvores, pavienių medžių ir krūmų formavimą, pvz., karpoma gyvatvorė; formuojamas individas;

* komentarai apie 1(2) m atstumu nuo pastatų pamatų ar po elektros oro linijų laidais augančius medžius;

11. skiltyje „**Reikalingos tvarkymo priemonės**“ įrašomos reikalingos tvarkymo priemonės:

* tvarkymo priemonės pavadinimas: retinti grupes; kirsti, genėti, persodinti, „atjauninti“ medžius; uždažyti šviežias žaizdas, surišti lają ir kt.;

* iškertamų medžių procentas (5-50 %) prie grupių, kurias reikia retinti dėl per didelio tankumo ar/ir sanitarinės būklės;

* tvarkymo priemonių taikymo eiliškumas (skubus, 1 eilėje, 2 eilėje) ar tikslai:

* „*skubiai (einamaisiais metais) šalintini*“ labai blogos būklės ir žuvę medžiai, dėl savo lokalizacijos vietos (prie gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų, vaikų žaidimų aikštelių ir pan.) keliantys ypač didelę grėsmę visuomenei, statiniams, elektros perdavimo linijomis ir kt.;

* „*1 eilėje šalintini*“ želdiniai nekeliantys ypač didelės grėsmės visuomenei, pastatams ar inžineriniams tinklams, tačiau dėl sanitarinės būklės, menkos estetinės vertės, per tankaus augimo, lokalizacijos vietos ar kitų priežasčių šalintini per 5 artimiausius metus;

* „*2 eilėje šalintini*“ želdiniai, kurie dėl esamos sanitarinės būklės ir jos blogėjimo, labai tankių želdynų tikslingo išretinimo per 2-3 kartus (dėl galimo vėjų, snieglaūžų pakenkimo) ar kitų priežasčių šalintini po 6-10 metų;

* „*projektiniais tikslais (per 5 artimiausius metus) šalintini*“ geros būklės želdiniai, kurie stelbia (iš viršaus) ar užtamsina (iš šono ar apačios) vertingesnių ar lygiaverčių medžių rūšių individų lajas, ko pasekoje sulėtėja pastarųjų augimas, formuojasi nesimetriškos (vienašonės) ar aukštai pakeltos lajos su gausiomis sausomis šakomis apačioje. Projektiniais tikslais šalintini ir sveiki invazinių rūšių medžiai ar krūmai;

SPECIALIOJI DALIS

1. Bendra dabartinė Kaišiadorių m. želdinių ir želdynų charakteristika

Bendras inventorizuotas Kaišiadorių m. želdinių plotas 2024 metais yra apie 45,72 ha, arba 3,0% inventorizuoto ploto (1505,07 ha). Vienam statistiniam Kaišiadorių m. gyventojui (8590) tenka apie 53,2 m² želdinių (*neskaitant privačiose valdose ir miškuose augančių želdinių*).

Atkreiptinas dėmesys, kad vien želdinių plotas nėra ir negali būti gero (*ar blogo*) ūkininkavimo želdiniuose rodikliu. Tokiu atveju geriausiai ūkininkautų savivaldybės, kurios dideles teritorijas paliktų gamtai apželdinti, o jokių kirtimų nevykdytų apskritai. Realiai svarbesnis rodiklis yra želdinių sanitarinė būklė, jų estetinė išvaizda bei teikiama įvairiopa nauda.

Vargu ar galima pavadinti geriau tvarkomais plotus, kuriuose auga po kelis tūkstančius medžių su menkomis (*siauromis ir trumpomis*) lajomis, o ne tuos, kuriuose auga tik keli šimtai ar kelios dešimtys gražiai nuaugusių, galingomis lajomis medžių po kuriais karštesnėmis dienomis malonu leisti laiką. Tą patį galime pasakyti ir apie oro kokybės gerinimo ir kitas medžių vykdomas funkcijas – ne medžių kiekis, o lapų/spyglių kiekis bei jų gyvybingumas yra svarbiausi.

Kaišiadorių m. bendruosiuose želdiniuose (*atmetus prie gatvių augančius*) 2024 metais inventorizuota 3014 sąlyginių grupių, kuriose identifikuota virš 10916 medžiai, 169 medynėliai, medžių eilės ir gyvatvorės (*kuriose medžių kiekis nekonkretizuotas*) bei bent 886 krūmai ir 26 jų gyvatvorės, eilės ar grupės (*kuriose krūmų kiekis nekonkretizuotas*).

Kaišiadorių m. gatvių želdiniuose inventorizuota 182 sąlyginės grupės, kuriose yra 392 medžiai bei 3 jų eilės ir gyvatvorės, o taip pat bent 129 reikšmingesni krūmai bei 13 jų eilių ir gyvatvorių.

Pagal plotą ir/ar jose augančių sumedėjusių augalų kiekį želdinių grupes sąlyginai galima suskirstyti į plotines (*aprašytas kaip medynai ar krūmynai*) ir kiekinės (*kuriose identifikuotas tikslus augančių medžių ar krūmų kiekis*). Plotinėms grupėms buvo nustatyti skalsumai (*medynams*) arba glaudumai (*dekoratyviniams krūmynams*), kuriais remiantis galima projektuoti esamų grupių išretinimą (*arba sutankinimą*).

Akivaizdu, kad inventorizuotuose Kaišiadorių m. želdiniuose vyrauja 0,8 skalsumo medynai (39,1 %) (1 lentelė), kurie kartu su didesnio skalsumo medynais (25,3 %) ir sudaro pagrindinį fondą retinimams.

0,6-0,7 skalsumo medynai retinami ar tvarkomi kraštovaizdžio kirtimais tik retais atvejais - kai medžių išsidėstymas medyne aiškiai grupinis, o menkaverčiai medžiai juose stelbia vertingesnius medžius ir krūmus.

1 lentelė. Želdinių grupių pasiskirstymas pagal skalsumus.

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai							Iš viso
	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	≥1,0	
Baltalksnis				1	1	2	1	5
Ažuolas paprastasis			1	1	3	2		7
Beržas karpotasis			1	6	5	7		19
Beržas plaukuotasis				1		1		2
Blindė					2	2		4
Drebulė			1	2	2	1		6
Eglė paprastoji				2	4			6
Gluosnis trapusis			1	5	7	3		16
Gluosnis virbis		1						1
Juodalksnis			1		3	1		5
Kaštonas paprastasis					1			1
Klevas paprastasis				1				1
Klevas uosialapis			1	1				2
Liepa didžialapė				1	1			2
Liepa mažalapė					3	1		4
Pušis paprastoji						1		1
Tuopa kanadinė			1		1			2
Tuopa pilkoji					1			1
Tuopa plaukuotavaisė				1				1
Uosis paprastasis				1				1
Viso:		1	7	23	34	21	1	87

Akivaizdu, kad Kaišiadorių m. želdinių grupėse (miškeliuose) dažniau sutinkami beržai ir gluosniai.

Kaip jau minėta, inventorizavus apsauginius želdinius greta Kaišiadorių m. gatvių, nustatyta, kad 182 sąlyginėse grupėse, auga bent 392 medžiai ir savo lajomis dengia tik apie 0,9 ha plotą, taigi galima teigti, kad Kaišiadorių m. gatvės galėtų būti gerokai žalesnės.

Deja, Lietuvoje gatvių želdinių, paprastai ne daugėja, o mažėja. Nemaža dalis gatvėse augančių medžių būna daugiau ar mažiau mechanškai sužeisti, žaizdos įvairiu laipsniu pažeistos stiebų medienos puvinio, šakos džiūsta dėl taršos ir kt. priežasčių, todėl, dėl jų pavojingumo gatvė važiuojantiems automobiliams ir šaligatviais vaikstantiems žmonėms, šie medžiai planingai šalinami.

Neabejotina, kad pašalintų medžių vietą turėtų užimti kiti – atsparesni užterštam orui, kompaktiškesnėmis lajomis, nespirtaus augimo medžiai

2. Kaišiadorių m. želdinių dendrologinės vertybės

Kaišiadorių m. žaliuosiuose plotuose vyrauja mišrūs želdiniai. Nors želdinių apskaitos metu inventorizuotoje teritorijoje įvertintos 3196 želdinių grupės, kuriose vidutiniškai auga po kelias (2-4) medžių ar krūmų rūšis, bet šiaip augalų rūšių ir formų (*veislių*) skaičius grupėse buvo pats įvairiausias – nuo vieno iki keliasdešimties.

Iš viso Kaišiadorių m. želdiniuose identifikuota bent 27 šeimų, 59 genčių ir bent 214 medžių ir krūmų rūšių bei formų (2 lentelė). Daugiausiai čia auga kadagio ir tujos (po 14) taksonų.

Inventorizuotuose želdiniuose auga bent 71 spygliuočių ir 143 lapuočių medžių ir krūmų rūšys ir formos.

2 lentelė. Kaišiadorių m. želdiniuose augančių medžių ir krūmų pasiskirstymas pagal dendrologinę nomenklatūrą.

Šeima	Gentis	Rūšis	Rūšių ir formų kiekis
Kukmediniai	Kukmedis	europinis	3
Kiparisiniai	Puskiparisis	Lausono	4
		žirniavaisis	3
	Kadagys	kazokinis	2
		kininis	1
		paprastasis	2
		uolinis	1
		tarpinis	2
		sp.	1
		virgininis	2
		žvynuotasis	2
		padrikasis	1
	Tuja	vakarinė	12
		rytinė	1
		didžioji	1
Pušiniai	Kėnis	balzaminis	1
		europinis	1
		pilkasis	1
	Maumedis	europinis	1
		sibirinis	1
		plačiažvynis	1
		japoninis	1
	Eglė	baltoji	2
		dygioji	2
		paprastoji	7
		serbinė	1
		sp.	1
	Pušis	kalninė	1
		paprastoji	2
		juodoji	1
		kablelinė	1
		baltažievė	1

		sibirinē?	1
		veimutinē	1
		balkaninē	1
	Cūga	kanadinē	1
	Pocūgē	didžioji	2
		pilkoji	1
Viso: 3	10	38	71
Liepiniai	Liepa	amerikinē	1
		didžialapē	1
		mažalapē	1
Guobiniai	Guoba / Skirpstas / Vinkšna	G. kalninē	2
		G. olandinē	1
		S. paprastasis	1
		V.paprastoji	1
Gluosniniai	Drebulē / Tuopa	drebulē	1
		balzaminē	1
		berlyninē	1
		kanadinē	1
		plaukuotavaisē	1
		kininē	2
		pilkoji	1
	Gluosnis, karklas	baltasis	2
		macudinis	1
		trapusis	1
		virbis	1
		blindē	2
Erškėtiniai	Trešnē	trešnē	1
	Kaulenis	blizgantysis	1
		lenktašakis	1
	Gudobelē	grauželinē	2
		pošvelnē	1
		vėduoklinē	1
		vienapiestē	1
	Ieva	paprastoji	1
		virgininē	1
		vėlyvoji	1
	Sidabražolē	krūminē	1
	Pūslenis	putinalapis	3
	Slyva	kaukazinē	2
		sp.	1
	Obelis	Zyboldo	1
		rojaus?	1
		sp.	1
	Erškėtis	paprastasis	1
		raukšlėtalis	1
		sp.	1
	Šermukšnis	paprastasis	1
		miltingasis	1
		švedinis	1
		gudšermukšnis	1

	Kriaušė	miškinė	1
		sp.	1
	Aronija	juodavaisė	1
	Medlieva	varpinė	1
	Stefanandra	karpytalapė	1
	Lanksva	gluosnialapė	1
		beržalapė	1
		japoninė	5
		niponinė	1
		smailialapė	1
		Vanhuto	1
Hortenzijiniai	Hortenzija	didžialapė	1
		šviesioji	1
		šluotelinė	1
	Jazminas	darželinis	1
		plačialapis	1
Magnolijiniai	Magnolija	japoninė	1
		Sulanžo	1
	Tulpmedis	gelsvažiedis	1
Sausmediniai	Veigelė	gražiažiedė	2
Šeivamediniai	Šeivamedis	juoduogis	1
Putiniai	Putinas	paprastasis	1
		sodinis	1
Kleviniai	Klevas	ginalinis	1
		paprastasis	4
		platanalapis	3
		trakinis	1
		sidabrinis	1
		totorinis	1
		uosialapis	2
Kaštoniniai	Kaštonas	paprastasis	1
Pupiniai	Robinija	baltažiedė	1
Anakardiniai	Žagrenis	rūgštusis	1
Seduliniai	Sedula	baltoji	1
		raudonoji	1
Smaugikiniai	Ožekšnis	europinis	1
		sparnuotasis	1
Žilakrūminiai	Šaltalankis	dygliuotasis	1
	Žilakrūmis	siauralapis	1
Beržiniai	Beržas	karpotasis	3
		plaukuotasis	1
	Alksniai	baltalksnis	2
		juodalksnis	1
Lazdyniniai	Lazdynas	paprastasis	2
	Skroblas	paprastasis	1
Bukiniai	Bukas	paprastasis	1
	Ažuolas	paprastasis	4
		raudonasis	2
		sp.	1
Riešutmediniai	Riešutmedis	sp.	1

		graikinis	1
		mandžiūrinis	4
		širdžiavaisis	1
Alyvmediniai	Forsitija	lenktašakė	1
		žalioji	1
	Uosis	amerikinis	1
		paprastasis	1
		pensilvaninis	1
	Ligustras	paprastasis	1
	Alyvos	stambialapės	1
		paprastosios	1
Raugerškiniai	Raugerškis	Tunbergo	4
		paprastasis	1
	Mahonija	dyglialapė	1
Buksmediniai	Buksmedis	paprastasis	1
Erikiniai	Rododendras	sp.	2
Viso:	24	49	109
Iš viso:	27	59	147
			214

Be abejo Kaišiadorių m. želdiniuose užfiksuotų taksonų kiekis yra kiek didesnis nei 214 rūšių ir formų – identifikuotų augalų tarpe pasitaikė individų, kurių tikslią rūšį ar formą nustatyti inventorizacijos metu buvo sunkiai ar visiškai neįmanoma – tam būtų reikalingi detalesni tyrimai įvairiais metų laikais, augalo stebėjimas jam žydint ar/ir brandinant vaisius ir pan. Kai kurių augalų galėjo nepavykti tiksliai identifikuoti dėl jų mažo amžiaus (*o tuo pačiu ir parametru*) bei neišryškėjusių skiriamųjų požymių, o taip pat ir dėl atskirų inventorizuotojų, galimai, nepakankamo profesionalumo (*dendrologai Lietuvos universitetuose nėra ruošiami*).

Nereikėtų pamiršti, kad Lietuvos želdynuose šiuo metu gali būti sutinkama bemaž 4000 rūšių ir formų medžių bei krūmų, bet didžiąją jų dalį mūsų šalyje galėtų atpažinti vos keletas dendrologų-profesionalų.

Kaišiadorių m. želdiniuose retų Lietuvos želdynuose augalų ar jų formų (veislių) pasitaikė palyginus nedaug – gelsvažiedis tulpmedis, amerikinė liepa, olandinė guoba, karelinis beržas, ąžuolas x bimondorum.

Aukščiausi medžiai Kaišiadorių m. želdiniuose, pasiekę 30-35 m aukštį buvo keliasdešimt kanadinių tuopų, kiek mažesniu aukščiu pasižymėjo pavienės pilkosios tuopos ir 1 paprastasis uosis.

Drūčiausi medžiai Kaišiadorių m. želdiniuose, kurių skersmuo (*krūtinės aukštyje*) 1,0 - 1,49 m, yra 20 kanadinių tuopų, 3 paprastieji ąžuolai, 4 baltieji gluosniai 'Tristis', 2 pilkosios tuopos ir 1 paprastasis klevas.

Mūsų nuomone, Kaišiadorių rajono savivaldybė galėtų valstybės ar savivaldybės saugotinais (GPO) skelbti nemažai medžių (3 lentelė), tačiau turėtų būti atsakingai apsvaistytas tokio poelgio prasmingumas, be to medžiai dar kartą permatuojami ir kritiškai įvertinama jų būklė...

Atkreiptinas dėmesys, kad dėl neaiškių priežasčių yra ypač sumažinti reikalavimai kanadinėms tuopoms, tad beveik kiekvienas stambesnis medis atitinka valstybės ar savivaldybės saugotino (GPO) medžio kriterijus, o net 5 medžiai Kaišiadoryse atitinka Gamtos paminklo statusą.

3 lentelė. Potencialūs GPO ir aukštos estetinės vertės medžiai

Kv.	Skl.	Rūšis	H, m	D, cm	Bū klė	Pastabos	Objektas
atitinka Gamtos paminklo (GPO) kriterijus							
2	62	Tuopa kanadinė	32	122	1		
2	57	Tuopa kanadinė	28	116	3	medienos puvinys, yra sausų šakų	
25	41	Tuopa kanadinė	26	116	1		
3	35	Tuopa kanadinė	33	122	1		
3	38	Tuopa kanadinė	30	116	4	yra drevių	
atitinka Savivaldybės saugomų objektų (GPO) kriterijus							
8	66	Ažuolas paprastas	19	98	1	neblogas	
31	44	Ažuolas paprastas	13	126	5	kamieno žaizdos, medis išpuvęs, yra drevių, yra sausų šakų	genėti
31	95	Ažuolas paprastas	20	107	3	medienos puvinys	
11	123	Ažuolas paprastas	14	112	3	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys	
8	77	Klevas paprastas	18	104	2	medienos puvinys, gražus	surišti lają
11	12	Klevas paprastas	24	84	4	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, žiemospirgis	
19	67	Uosis paprastas	22	98	2	yra sausų šakų	
19	84	Tuopa pilkoji	29	149	1		

* 19 **kanadinių tuopų** atitinka Valstybės saugomų objektų (GPO) kriterijus

* 24 **kanadinės tuopos** atitinka Savivaldybės saugomų objektų (GPO) kriterijus

Kaišiadorių m. želdiniuose auga ne tik vertingi sumedėję augalai, bet ir pavieniai invaziniai medžiai bei krūmai (4 lentelė). Ne vienu atveju, tai kažkada pasodinti pavieniai individai.

4 lentelė. Invazinių augalų rūšys bei jų gausa Kaišiadorių mieste

Invazinės rūšys	Šiuo metu yra		Siūloma iškirsti	
	vnt.	grupių sudėtyje	vnt.	grupių sudėtyje
Klevas uosialapis	246	8	196*	3*
Klevas uosialapis 'Variegatum'	1			
Robinija baltažiedė	7			
Ieva vėlyvoji	1			
Medlieva varpinė	6			
Erškėtis raukšlėtalapis		6		
Viso:	261	14	196	3

*rekomenduotina pašalinti visus uosialapius klevus, nepriklausomai nuo numatytų ūkinių priemonių

Praktiškai tik tipinių uosialapių klevų plitimas (invazyvumas) Lietuvoje yra išreikštas, o kiti invaziniai medžiai ir krūmai dažniausiai auga tik ten kur buvo pasodinti. Akivaizdu, kad šių augalų invazyvumas daugeliu atvejų yra pervertinamas.

3. Kaišiadorių m. želdinių sanitarinė būklė bei planuojamos jų tvarkymo priemonės

Inventorizuotų Kaišiadorių m. bendrujų želdinių (neskaitant bet kurios būklės medžių augančių medynėliuose ir gatvėse) būklė palyginus gera - labai blogos ir blogos būklės medžių čia buvo virš 3,5 %, patenkinamos – apie 9,0 % nuo bendro medžių kiekio. Sausuolių (be augančių medynuose) buvo užfiksuota >67 vnt.

Inventorizuotų Kaišiadorių m. gatvių želdinių būklė buvo kiek blogesnė - labai blogos ir blogos būklės medžių čia buvo apie 6,4 %, patenkinamos – apie 13,5 % nuo bendro medžių kiekio. Sausuolių buvo užfiksuota 4 vnt.

Įvairios ūkinės priemonės (*retinimai, medžių šalinimas, „atjauninimas“, genėjimas*) numatytos 7,0 % nuo visų Kaišiadorių m. bendruosiuose želdiniuose (išskyrus gatvių želdinius) inventorizuotų grupių.

Gatvių želdiniuose įvairios ūkinės priemonės numatytos bent 5,5 % nuo visų Kaišiadorių m. gatvių želdynuose inventorizuotų grupių.

Retinti per tankiai augančias medžių grupes želdynuose (nuo 10 iki 30 %) akivaizdžiai reikėtų bent 18 sklypų (*apie 3,27 ha plotą*). Neabejotina, kad tokių plotų yra ir daugiau, tačiau dėl ydingos LR Aplinkos ministerijos politikos, visų apleistų, užšlamštintų ar tiesiog laiku neišretintų plotų sutvarkymas, pritaikymas visuomenės poreikiams yra labai apsunkintas dėl niekuo nepagrįsto „apmokestinimo“.

Pirmoje eilėje (*t. y. per pirmą penkmetį*) **šalinti** Kaišiadorių m. (*įskaitant ir gatvių želdinius*) reikėtų ne mažiau kaip 142 medžius (*ar reikšmingesnius kamienus*).

Antroje eilėje (*t. y. 6-10 metais po inventorizacijos*) numatytas 9 medžių šalinimas, bet po 5 metų, dėl didėjančio medžių amžiaus; nepalankių aplinkos sąlygų (*vėjovartų, vėjolaužų, sniegolaužų, sausrų ir kt.*); biotinių (*ligų, kenkėjų*); antropogeninių veiksnių (*atmosferos ir dirvos taršos, trypimo ir dirvos (automobiliais) apie medžių šaknis suspaudimo, šakų laužymo, kamienų mechaninių pažeidimų avarijų metu, nesavalaikio ir/ar netinkamo genėjimo*) šalintinų medžių bus daugiau.

Projektiniais tikslais (*dėl medžių invazyvumo, daromos žalos vertingesnėms medžių rūšims ar individams, pastatų pamatams, teritorijos estetinės vertės mažinimo ir kt.*) reikėtų šalinti bent 181 medį. „**Atjauninti**“ tikslinga 3 medžius.

Genėti numatyti tik 36 medžius, bet minimaliai formuojamos lajos galėtų būti ir kai kuriems kitiems gatvių bei daugiabučių kiemuose augantiems medžiams.

Dėl mechaninių pažeidimų ar intensyvaus genėjimo atsiradusias žaizdas, atviras ligoms ir puviniams vietas, rekomenduotina **uždažyti** akriliniais dažais, nes medienai pradėjus pūti šį procesą sustabdyti yra sunku. Kita vertus, pagal „pakoreguotus“ poįstatyminius aktus – to daryti nereikia...

Apibendrinant galima teigti, kad gatvių želdiniuose per artimiausią dešimtmetį numatyta iškirsti ne mažiau kaip 14 vnt., arba apie 3,6 % dabar ten augančių medžių (*vid. 4,7 balo būklės*), kituose želdiniuose (*atmetus retintinus objektus*) rekomenduojama pašalinti bent 2,9 % medžių (321vnt.), iš kurių tik dalis yra saugotini ir dar gerokai mažiau - atlygintini.

Numatytas tik kelių medžių **sodinimas** (*teisingiau* – atsodinimas), bet čia nėra įtraukti medžiai, kurie, vadovaujantis specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei atsižvelgiant į Kaišiadorių m. poreikius, būtų sodinami plečiant parkų, skverų, gatvių ir kitų teritorijų želdinius – tai jau ne žaliųjų plotų inventorizacijos uždavinys.

Be abejo, sodintinų medžių artimiausiu metu bus ir daugiau – papildomų sodinimo vietų atsiras pašalinus 1. blogos ir blogos (*ar šiuo metu dar esančius patenkinamos*) būklės, smarkiai apgenėtus ir dažnai jau įvairiu laipsniu stiebų medienos puvinio pažeistus medžius, kurių vietas bus netikslinga palikti tuščias.

Norint konkrečiame želdyne išsiaiškinti tikslų kertamų ir atsodinamų medžių kiekį (*pvz., sprendžiant apie dalinę želdinių rekonstrukciją*) turi būti atliekama detalioji želdinių inventorizacija, kur kiekvienas medis būtų įvertintas pagal keletą kriterijų ir tik po to būtų sprendžiama apie jo nukirtimą ar palikimą augti. Kadangi pastaroji inventorizacija reikalauja daug laiko ir žmogiškųjų resursų (parkuose paprastai ji vykdoma netgi 2 kartus (*pavasarį ir vasarą arba vasarą ir rudenį*)) ir yra brangi, todėl atliekama tik pagal spec. užsakymus.

4. Gedimino g. parko želdinių inventorizacija (aiškinamasis raštas)

Inventorizavus želdinius Gedimino g. parke galima daryti šias išvadas:

- 1) Minėtoje teritorijoje auga 83 medžiai, turintys 101 kamieną, o taip pat 6 atskiri krūmai ir 4 jų gyvatvorės (2 priedas);
- 2) Iš viso identifikuota 11 medžių taksonų ir 2 krūmų taksonai. Spygliuočių medžių yra 3 vnt., kietųjų lapuočių - 32 vnt. (36 kamienai), minkštųjų lapuočių - 48 vnt. (62 kamienai);
- 3) Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų aukštis siekia 13 m (nuo 2,5 iki 20 m). Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų skersmuo yra 31 cm (nuo 4 iki 73 cm);
- 4) Vertinant moksliniu pagrindu, 79 medžių kamienai yra geros, 1 vnt. – vidutinės, 19 vnt. – patenkinamos, 1 vnt. – blogos, 1 vnt. – labai blogos būklės. Bendra medžių būklė yra apie 1,5 balo. Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu 79 medžių kamienų būklė yra gera, 20 kamienų – patenkinama, 1 kamienas – nepatenkinama, 1 kamienas - bloga;
- 5) Pagal „Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams“ priedo 5 punktą saugotini ≥ 12 cm skersmens vertingesni medžiai, tokiu būdu saugotini 87 medžių kamienai;
- 6) Atsižvelgiant į medžių būklę bei saugotinumą rekomenduotina iškirsti 3 % teritorijoje esančių medžių kamienų (3 vnt.), iš jų 1 vnt. – nesaugotiną. Atkreiptinas dėmesys, kad saugotinių kamienų vidutinė būklė yra 4 balai (t. y. bloga).
- 7) Želdinių vertė paskaičiuota tik saugotiniams želdiniams pagal „Želdinių atkuriamosios vertės įkainius“. Bendra saugotinių želdinių atkuriamoji vertė – 91 532,25 Eur. Bendra kirstinų medžių kamienų atkuriamoji vertė – 432 Eur (t. y. 0,5 % nuo bendros teritorijoje esančių medžių atkuriamosios vertės). Atkreiptinas dėmesys, kad pagal LR Želdynų įstatymo 13 str. 3 dalies 3 punktą 1 medžiui atkuriamosios vertės kompensacija neskaičiuotina.

5. Paukštinių g. parko želdinių inventorizacija (aiškinamasis raštas)

Inventorizavus želdinius Paukštinių g. parke galima daryti šias išvadas:

- 1) Minėtoje teritorijoje auga 101 medis, turintis 116 kamienų (3 priedas);
- 2) Iš viso identifikuota 14 medžių taksonų. Spygliuočių medžių yra 24 vnt., kietųjų lapuočių - 28 vnt. (34 kamienai), minkštųjų lapuočių - 49 vnt. (58 kamienai);
- 3) Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų aukštis siekia 13,5 m (nuo 6 iki 21 m). Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų skersmuo yra 26 cm (nuo 6 iki 47 cm);
- 4) Vertinant moksliniu pagrindu, 108 medžių kamienai yra geros, 7 vnt. – patenkinamos, 1 vnt. – blogos būklės. Bendra medžių būklė yra apie 1,2 balo. Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu 108 medžių kamienų būklė yra gera, 7 kamienų – patenkinama, 1 kamieno – nepatenkinama;
- 5) Pagal „Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams“ priedo 5 punktą saugotini ≥ 12 cm skersmens vertingesni medžiai, tokiu būdu saugotini 108 medžių kamienai;
- 6) Atsižvelgiant į medžių būklę bei saugojamumą rekomenduotina iškirsti 2,6 % teritorijoje esančių medžių kamienų (3 vnt.), iš jų 2 vnt. – nesaugotini;
- 7) Želdinių vertė paskaičiuota tik saugotiniams želdiniams pagal „Želdinių atkuriamosios vertės įkainius“. Bendra saugotinių želdinių atkuriamoji vertė – 89 991 Eur. Kirstino medžio kamieno atkuriamoji vertė – 229,5 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal LR Želdynų įstatymo 13 str. 3 dalies 3 punktą jam kirtimų metu atkuriamosios vertės kompensacija neskaičiuotina.

6. Trakų g. skvero želdinių inventorizacija (aiškinamasis raštas)

Inventorizavus želdinius Trakų g. skvere galima daryti šias išvadas:

- 1) Minėtoje teritorijoje auga 21 medis, priklausantis 5 taksonams (4 priedas);
- 2) Iš viso spygliuočių medžių yra 1 vnt., kietųjų lapuočių - 2 vnt., minkštųjų lapuočių - 18 vnt.;
- 3) Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų aukštis siekia 15 m (nuo 6 iki 19 m). Vidutinis inventorizuotų medžių kamienų skersmuo yra 41 cm (nuo 11 iki 62 cm);
- 4) Vertinant moksliniu pagrindu, 16 medžių kamienų yra geros, 1 vnt. – vidutinės, 3 vnt. – patenkinamos, 1 vnt. – labai blogos būklės. Bendra medžių būklė yra apie 1,5 balo. Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu 16 medžių būklė yra gera, 4 medžių – patenkinama, 1 medžio – bloga;
- 5) Pagal „Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams“ priedo 5 punktą saugotini ≥ 12 cm skersmens vertingesni medžiai, tokiu būdu saugotini 20 medžių;
- 6) Atsižvelgiant į medžių būklę bei saugotinumą rekomenduotina iškirsti 1 labai blogos būklės medį;
- 7) Želdinių vertė paskaičiuota tik saugotiniams želdiniams pagal „Želdinių atkuriamosios vertės įkainius“. Bendra saugotinių želdinių atkuriamoji vertė – 22 672,5 Eur. Kirstino medžio atkuriamoji vertė – 189 Eur, bet atkreiptinas dėmesys, kad pagal LR Želdynų įstatymo 13 str. 3 dalies 3 punktą jam atkuriamosios vertės kompensacija neskaičiuotina.

KAIŠIADORIŲ M. ŽELDINIŲ TVARKYMO (ŪKINIŲ PRIEMONIŲ) ŽINIARAŠTIS

Kv.	Skl.	Ivykdyta
<i>Šalinti, 1 eilėje</i>		
1	56, 58	
2	20, 21, 44, 55, 84	
3	31, 57, 68, 85	
4	35, 45	
5	1, 7, 27, 37, 38, 41, 42, 99	
6	4, 5, 16, 18, 22	
7	43, 58, 61	
8	19, 73, 88, 89	
9	11	
10	108	
11	9, 18	
13	111	
14	7, 8, 12, 26, 28, 80	
15	17, 43, 46, 67	
16	12, 24, 29, 31, 45, 51, 64	
17	2, 8, 16, 37	
19	21, 36, 37, 77, 89	
20	17, 20, 59, 98	
21	35	
22	9	
24	12, 16, 48	
25	51, 92	
26	21, 52	
28	26, 44, 50	
29	2, 9, 12, 24, 41, 78, 98	
31	9, 12, 35, 78, 79	
Gedimino g.	20	
Paukštininkų g.	3, 4	
Gedimino g. parkas	23 (2 kamienus), 61	
Paukštininkų g. parkas	28 (1 kamieną), 34 (1 kamieną)	
Trakų g. skveras	4	
<i>Šalinti, 2 eilėje</i>		
11	45	
17	51	
32	54	
Gedimino g.	10	
J. Misiūno g.	4	
Pylimo g.	1	
<i>Šalinti, projektiniais tikslais</i>		
1	29, 59, 61	
2	3, 11, 21, 22, 23, 24, 46, 48, 52, 58, 64, 77, 85, 86, 87, 90	
3	2, 3, 4, 13, 23, 30, 33, 44, 50, 68	
4	12, 30, 36, 45, 56, 70	
5	25, 26, 27, 36, 37, 38, 39, 42, 49, 65, 75, 88	
6	2, 14, 15, 16, 23	

7	6, 7, 8, 43, 56, 74	
10	53, 56	
11	72	
14	2, 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 24	
15	9, 11, 20	
16	2, 3	
17	41, 58, 62, 63, 66, 67	
20	39, 41, 98, 99	
25	51, 64	
26	14, 26	
28	42	
Vytauto Didžiojo g.	3	
Paukštininkų g. parkas	69	
Retinti, 1 eilėje		
2	82	
7	40	
13	23	
15	28	
29	33	
30	13, 42, 47, 49, 51, 52, 53	
31	33	
32	14	
33	43, 44	
Retinti, 2 eilėje		
30	46	
31	85	
Atjauninti		
16	29	
Genėti		
2	18	
3	85	
10	48	
15	51	
16	37	
18	71	
19	37, 44, 49, 66, 67, 79	
20	17, 20, 25, 51, 54, 55, 59, 60, 65	
26	19	
31	44	
Gedimino g.	15, 28	
Pylimo g.	4	
Surišti lają		
8	77	
16	4	
31	9	
Želdinti		
Gedimino g.	10, 20	

GEDIMINO G. PARKO ŽELDINIŲ INVENTORIZACIJOS DUOMENYS (taksoraštis)

Skł.	Rūšis	H, m	D, cm	Bū- klė	Pastabos	Ūkinė priemonė	Sau got.	Atkur. vertė, €
1	Klevas paprastasis	17	31	1			S	1302,00
2	Klevas paprastasis	17	43	3	medienos puvinys, žiemospirgis		S	1354,50
3	Liepa mažalapė	16	37	3	medienos puvinys		S	749,25
4	Klevas paprastasis	18	41	1			S	1722,00
5	Uosis paprastasis	20	52	3	yra drevių		S	1638,00
6	Liepa mažalapė	17	39	1			S	1053,00
7	Liepa mažalapė	15	31	1			S	837,00
8	Uosis amerikinis	16	29	3	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys		S	913,50
9	Uosis amerikinis	16	59	1			S	2478,00
10	Liepa mažalapė	14	24	1			S	648,00
11	Liepa mažalapė	13	23	1			S	621,00
12	Liepa mažalapė	5,5	11	3	stelbiamas (-a)		N	
13	Liepa mažalapė	18	53	1			S	1431,00
14	Klevas paprastasis	16	44	4	kamieno žaizda (-os), yra drevių		S	924,00
15	Liepa mažalapė	11	32	1			S	864,00
16	Liepa mažalapė	15	42	1			S	1134,00
17	Uosis paprastasis	20	52	1			S	2184,00
18	Liepa mažalapė	17	38	1			S	1026,00
19	Uosis paprastasis	20	60	1			S	2520,00
20	Klevas paprastasis	20	73	1			S	3066,00
21	Liepa mažalapė	20	48	1			S	1296,00
22	Liepa mažalapė	15	36	1			S	972,00
23	Liepa mažalapė	10	15	3	4 kamienai, stelbiamas (- a)		S	303,75
	Liepa mažalapė	9	11	3	stelbiamas (-a)	kirsti 1 eilėje	N	
	Liepa mažalapė	11	18	1			S	486,00
	Liepa mažalapė	9	14	3	stelbiamas (-a)	kirsti 1 eilėje	S	283,50
24	Beržas karpotasis	17	32	1			S	864,00
25	Beržas karpotasis	17	32	1			S	864,00
26	Liepa mažalapė	16	42	3	kamieno žaizda (-os)		S	850,50
27	Uosis amerikinis	15	48	1			S	2016,00
28	Uosis amerikinis	16	40	1	pasviręs (-usi) 15°		S	1680,00
29	Uosis amerikinis	16	38	2	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, pasviręs (-usi) 15°		S	1197,00
30	Uosis amerikinis	15	45	1			S	1890,00
31	Uosis amerikinis	12	27	3	stelbiamas (-a), pasviręs (-usi) 15°		S	850,50
32	Liepa mažalapė	14	33	1			S	891,00
33	Liepa mažalapė	14	30	3	2 kamienai, kamieno žaizda (-os), medienos puvinys		S	607,50
	Liepa mažalapė	14	33	1			S	891,00
34	Liepa mažalapė	9	18	1			S	486,00
35	Uosis paprastasis	17	62	1			S	2604,00
36	Liepa mažalapė	9	25	3	stelbiamas (-a)		S	506,25
37	Liepa mažalapė	10	32	3	stelbiamas (-a), pasviręs		S	648,00

					(-usi) 15°			
38	Liepa mažalapė	16	34	1			S	918,00
39	Uosis paprastasis	17	54	1			S	2268,00
40	Liepa mažalapė	8	14	1			S	378,00
41	Liepa mažalapė	9	19	1			S	513,00
42	Uosis paprastasis	16	52	1	2 kamienai		S	2184,00
	Uosis paprastasis	16	42	1			S	1764,00
43	Lanksva smailialapė	0,5		1	6 vnt.		N	
44	10 Buksmedis paprastasis	1		1	gyvatvorė, tanki		N	
45	Eglė dygioji f. glauca	13	24	1			S	1008,00
46	Eglė dygioji f. glauca	14	29	1			S	1218,00
47	Eglė dygioji	14	21	1			S	882,00
48	Klevas paprastasis 'Globosum'	3	11	1			N	
49	Ažuolas paprastasis	13	21	1			S	882,00
50	Ažuolas paprastasis	12	25	1			S	1050,00
51	Ažuolas paprastasis	10	24	1			S	1008,00
52	Ažuolas paprastasis	18	35	1			S	1470,00
53	Klevas paprastasis 'Globosum'	3,5	12	1			S	720,00
54	Liepa mažalapė	14	29	1			S	783,00
55	Klevas paprastasis 'Globosum'	2,5	8	1			N	
56	Liepa mažalapė	18	45	1			S	1215,00
57	Uosis paprastasis	3	4	1	daug kamienų		N	
58	Liepa mažalapė	14	27	3	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys, skurdus (-i)		S	546,75
59	Liepa mažalapė	15	39	1			S	1053,00
60	Liepa mažalapė	11	29	3	yra drevių		S	587,25
61	Liepa mažalapė	8	22	5	yra drevių, stelbiamas (-a)	kirsti 1 eilėje	S	148,50
62	Liepa mažalapė	16	50	1			S	1350,00
63	Uosis paprastasis	8	8	1	4 kamienai		N	
64	Liepa mažalapė	7	13	1	5 kamienai		S	351,00
	Liepa mažalapė	7	9	1			N	
	Liepa mažalapė	7	11	1			N	
	Liepa mažalapė	7	9	1			N	
	Liepa mažalapė	7	10	1			N	
65	Uosis paprastasis	11	13	1	2 kamienai		S	546,00
	Uosis paprastasis	11	14	1			S	588,00
66	Ažuolas paprastasis	9	10	1			N	
67	Uosis paprastasis	8	9	1	2 kamienai		N	
	Uosis paprastasis	8	9	1			N	
68	Gluosnis trapusis	8	21	1	5 kamienai, pasviręs (-usi) 15°		S	315,00
	Gluosnis trapusis	7	20	1	pasviręs (-usi) 45°		S	300,00
	Gluosnis trapusis	7	16	1	pasviręs (-usi) 30°		S	240,00
	Gluosnis trapusis	5	13	1	pasviręs (-usi) 45°		S	195,00
	Gluosnis trapusis	6	10	1	pasviręs (-usi) 30°		N	
69	Liepa mažalapė	15	30	1	pasviręs (-usi) 15°		S	810,00
70	Liepa mažalapė	15	41	1			S	1107,00
71	Uosis paprastasis	18	63	1			S	2646,00
72	Liepa mažalapė	18	54	1			S	1458,00

73	Uosis paprastasis	18	33	1	2 kamieniai		S	1386,00
	Uosis paprastasis	18	34	3	yra drevių		S	1071,00
74	Liepa mažalapė	17	44	3	yra drevių		S	891,00
75	10 Lanksva smailialapė	0,5		1	gyvatvorė, reta		N	
76	Liepa mažalapė	11	37	1			S	999,00
77	Liepa mažalapė	16	46	1			S	1242,00
78	Liepa mažalapė	10	16	1			S	432,00
79	Liepa mažalapė	12	20	1			S	540,00
80	Liepa mažalapė	12	28	3	yra drevių		S	567,00
81	Liepa mažalapė	14	42	3	2 kamieniai, yra drevių		S	850,50
	Liepa mažalapė	14	35	1			S	945,00
82	10 Lanksva smailialapė	1		1	gyvatvorė, karpoma, vidutinio tankumo		N	
83	Liepa mažalapė	19	42	1	2 kamieniai		S	1134,00
	Liepa mažalapė	18	41	1			S	1107,00
84	10 Lanksva smailialapė	0,5		1	gyvatvorė, reta		N	
85	Beržas plaukuotasis	17	25	1			S	675,00
86	Beržas plaukuotasis	16	31	1			S	837,00
87	Beržas plaukuotasis	17	34	1			S	918,00
88	Beržas plaukuotasis	16	29	1			S	783,00
	Viso:							91.532,25

Pastaba: 1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 – patenkinama, 4 – bloga, 5 – l.bloga, 6 – žuvęs.

Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu, 2-3 mūsų nurodyta želdinių būklė laikytina **patenkinama**, 4 atitinkamai – **nepatenkinama**, 5 atitinkamai – **bloga**. **S** – saugotinas, **N** – nesaugotinas medis

**Nustatant medžių saugotinumą - neatsižvelgta į antžemines ir požemines komunikacijas bei jų apsaugos zonas*

PAUKŠTININKŲ G. PARKO ŽELDINIŲ INVENTORIZACIJOS DUOMENYS (taksoraštis)

Skł.	Rūšis	H, m	D, cm	Bū- klė	Pastabos	Ūkinė priemonė	Sau got.	Atkur. vertė, €
1	Pušis paprastoji	10	34	1			S	918,00
2	Eglė paprastoji	17	38	1			S	1026,00
3	Ažuolas raudonasis	12	25	1	2 kamienai		S	1050,00
	Ažuolas raudonasis	12	23	1			S	966,00
4	Ažuolas raudonasis	14	37	1			S	1554,00
5	Pocūgė didžioji	6	15	3	stelbiamas (-a)		S	472,50
6	Beržas karpotasis	16	23	1	2 kamienai		S	621,00
	Beržas karpotasis	16	18	1			S	486,00
7	Beržas karpotasis	11	14	1			S	378,00
8	Beržas karpotasis	16	25	1			S	675,00
9	Beržas karpotasis	18	33	1			S	891,00
10	Beržas karpotasis	18	24	1	2 kamienai		S	648,00
	Beržas karpotasis	15	25	1			S	675,00
11	Beržas karpotasis	18	29	1			S	783,00
12	Beržas karpotasis	17	39	1	2 kamienai		S	1053,00
	Beržas karpotasis	17	31	1			S	837,00
13	Pušis veimutinė	14	31	3	kamieno žaizda (-os), džiūsta lapų kraštai		S	976,50
14	Eglė paprastoji	7	11	1			N	
15	Beržas karpotasis	21	45	1			S	1215,00
16	Beržas karpotasis	14	33	1			S	891,00
17	Beržas karpotasis	15	33	1			S	891,00
18	Juodalksnis	14	41	1			S	1107,00
19	Beržas karpotasis	15	34	1			S	918,00
20	Beržas karpotasis	20	31	1			S	837,00
21	Beržas karpotasis	17	26	1			S	702,00
22	Juodalksnis	14	37	1			S	999,00
23	Beržas karpotasis	18	31	1			S	837,00
24	Beržas karpotasis	18	36	1			S	972,00
25	Beržas karpotasis	16	26	1			S	702,00
26	Beržas karpotasis	17	27	1			S	729,00
27	Beržas karpotasis	15	22	1			S	594,00
28	Juodalksnis	16	35	1	2 kamienai		S	945,00
	Juodalksnis	16	17	4	kamieno žaizda (-os), stelbiamas (-a)	kirsti 1 eilėje	S	229,50
29	Beržas karpotasis	15	17	1			S	459,00
30	Uosis paprastasis	10	11	1			N	
31	Uosis paprastasis	12	17	1	2 kamienai		S	714,00
	Uosis paprastasis	9	10	3	stelbiamas (-a)		N	
32	Klevas paprastasis	10	15	1			S	630,00
33	Beržas karpotasis	12	17	1			S	459,00
34	Beržas karpotasis	10	8	1	2 kamienai		N	
	Beržas karpotasis	9	6	3	stelbiamas (-a)	kirsti 1 eilėje	N	
35	Ažuolas paprastasis	11	33	1			S	1386,00
36	Ažuolas paprastasis	11	26	1			S	1092,00
37	Ažuolas paprastasis	13	30	1			S	1260,00
38	Ažuolas paprastasis	11	25	1			S	1050,00
39	Ažuolas paprastasis	11	33	1			S	1386,00
40	Ažuolas paprastasis	10	31	1			S	1302,00
41	Šermukšnis	7	11	3	stelbiamas (-a)		N	

	paprastasis						
42	Beržas karpotasis	20	47	1		S	1269,00
43	Eglė paprastoji	12	26	1		S	702,00
44	Eglė paprastoji	7	11	1		N	
45	Eglė paprastoji	10	17	1		S	459,00
46	Eglė paprastoji	10	19	1		S	513,00
47	Eglė paprastoji	13	27	1		S	729,00
48	Beržas karpotasis	18	29	1		S	783,00
49	Beržas karpotasis	16	26	1		S	702,00
50	Beržas karpotasis	19	38	1		S	1026,00
51	Beržas karpotasis	17	31	1		S	837,00
52	Beržas karpotasis	16	25	1		S	675,00
53	Beržas karpotasis	16	24	1		S	648,00
54	Beržas karpotasis	16	30	1	2 kamienai	S	810,00
	Beržas karpotasis	16	21	1		S	567,00
55	Eglė paprastoji	13	26	1		S	702,00
56	Pušis paprastoji	15	32	1		S	864,00
57	Pušis veimutinė	11	25	1		S	1050,00
58	Eglė paprastoji	13	19	1		S	513,00
59	Eglė paprastoji	14	26	1		S	702,00
60	Eglė paprastoji	13	23	1		S	621,00
61	Eglė paprastoji	12	23	1		S	621,00
62	Eglė paprastoji	13	26	1		S	702,00
63	Eglė paprastoji	14	23	1		S	621,00
64	Eglė paprastoji	14	26	1		S	702,00
65	Eglė paprastoji	14	27	1		S	729,00
66	Eglė paprastoji	13	23	1		S	621,00
67	Ažuolas paprastasis	10	32	1	maža (-os) kamieno žaisda (-os)	S	1344,00
68	Ažuolas paprastasis	9	25	1		S	1050,00
69	Beržas karpotasis	10	11	1	stelbia vertingas rūšis	kirsti proj. tikslais	N
70	Ažuolas paprastasis	9	14	1	2 kamienai	S	588,00
	Ažuolas paprastasis	9	18	1		S	756,00
71	Beržas karpotasis	14	25	1	2 kamienai	S	675,00
	Beržas karpotasis	13	19	1		S	513,00
72	Ažuolas paprastasis	6,5	14	1		S	588,00
73	Ažuolas paprastasis	8	16	1		S	672,00
74	Ažuolas paprastasis	11	32	1		S	1344,00
75	Ažuolas paprastasis	10	26	1		S	1092,00
76	Ažuolas paprastasis	7	16	1		S	672,00
77	Beržas karpotasis	19	41	1		S	1107,00
78	Beržas karpotasis	18	42	1		S	1134,00
79	Beržas karpotasis	21	36	1		S	972,00
80	Beržas karpotasis	18	38	1		S	1026,00
81	Beržas karpotasis	19	40	1		S	1080,00
82	Beržas karpotasis	19	40	1		S	1080,00
83	Pocūgė melsvoji	12	26	1		S	1092,00
84	Beržas karpotasis	18	34	1		S	918,00
85	Pocūgė didžioji	9	17	3	yra sausų šakų, defoliacija	S	535,50
86	Beržas karpotasis	19	43	1		S	1161,00
87	Beržas karpotasis	18	36	3	kamieno žaisda (-os), medienos puvinys	S	729,00
88	Beržas karpotasis	16	25	1		S	675,00

89	Beržas karpotasis	16	25	1	2 kamienai		S	675,00
	Beržas karpotasis	16	23	1			S	621,00
90	Beržas karpotasis	16	24	1			S	648,00
91	Gluosnis trapusis	9	17	1	2 kamienai		S	255,00
	Gluosnis trapusis	9	14	1			S	210,00
92	Beržas karpotasis	17	21	1			S	567,00
93	Ažuolas paprastasis	8	18	1			S	756,00
94	Beržas karpotasis	14	33	1			S	891,00
95	Ažuolas paprastasis	8	28	1			S	1176,00
96	Uosis amerikinis	11	14	1	2 kamienai		S	588,00
	Uosis amerikinis	11	16	1			S	672,00
97	Uosis amerikinis	12	34	1	2 kamienai		S	1428,00
	Uosis amerikinis	11	21	1	pasviręs (-usi) 15°		S	882,00
98	Uosis amerikinis	10	17	1	2 kamienai		S	714,00
	Uosis amerikinis	10	16	1			S	672,00
99	Uosis amerikinis	11	26	1			S	1092,00
100	Uosis amerikinis	12	38	1			S	1596,00
101	Uosis amerikinis	12	30	1			S	1260,00
	Viso:							89.991,00

Pastaba: 1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 – patenkinama, 4 – bloga, 5 – l.bloga, 6 – žuvęs.

Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu, 2-3 mūsų nurodyta želdinių būklė laikytina **patenkinama**, 4 atitinkamai – **nepatenkinama**, 5 atitinkamai – **bloga**. **S** – saugotinas, **N** – nesaugotinas medis

**Nustatant medžių saugotinumą - neatsižvelgta į antžemines ir požemines komunikacijas bei jų apsaugos zonas*

TRAKŲ G. SKVERO ŽELDINIŲ INVENTORIZACIJOS DUOMENYS (*taksoraštis*)

Skl.	Rūšis	H, m	D, cm	Bū- klė	Pastabos	Ūkinė priemonė	Sau- got.	Atkur. vertė, €
1	Ažuolas paprastasis	16	52	1			S	2184,00
2	Liepa mažalapė	16	44	1			S	1188,00
3	Liepa mažalapė	16	45	1			S	1215,00
4	Liepa mažalapė	14	28	5	kamieno žaizda (-os), medienos puvinys	kirsti 1 eilėje	S	189,00
5	Liepa mažalapė	14	30	3	stelbiamas (-a)		S	607,50
6	Liepa mažalapė	15	39	1			S	1053,00
7	Liepa mažalapė	16	50	3	medienos puvinys		S	1012,50
8	Liepa mažalapė	18	42	1			S	1134,00
9	Liepa mažalapė	19	45	1			S	1215,00
10	Klevas paprastasis	18	62	2	yra drevių		S	1953,00
11	Liepa mažalapė	15	32	1			S	864,00
12	Liepa didžialapė	16	47	1			S	1269,00
13	Liepa mažalapė	17	51	1			S	1377,00
14	Liepa mažalapė	15	38	1			S	1026,00
15	Pušis kalninė	6	11	1			N	
16	Liepa mažalapė	17	45	1			S	1215,00
17	Liepa mažalapė	17	43	1			S	1161,00
18	Liepa mažalapė	17	55	1			S	1485,00
19	Liepa mažalapė	16	46	3	žaizdos stambiose šakose, medienos puvinys		S	931,50
20	Liepa mažalapė	12	28	1			S	756,00
21	Liepa mažalapė	13	31	1			S	837,00
	Viso:							22.672,50

Pastaba: 1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 – patenkinama, 4 – bloga, 5 – l.bloga, 6 – žuvęs.

Vadovaujantis „Želdinių atkuriamosios vertės įkainiuose“ pateiktu būklės skirstymu, 2-3 mūsų nurodyta želdinių būklė laikytina **patenkinama**, 4 atitinkamai – **nepatenkinama**, 5 atitinkamai – **bloga**. **S** – saugotinas, **N** – nesaugotinas medis

*Nustatant medžių saugotinumą - neatsižvelgta į antžemines ir požemines komunikacijas bei jų apsaugos zonas